

Övergripande barnkonsekvensanalys, steg 4

Detaljplan för kv. Blåmesen 1, Solna stad
Uppdragsnummer: 6301

Författare: Maria Bergslind och Lina Lundström

Datum: 23 augusti 2021

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund.....	4
1.2	Syfte.....	4
2	Metod.....	4
3	Inkomna synpunkter under dialog och samråd.....	5
3.1	Synpunkter dialog.....	5
3.2	Samrådssynpunkter.....	5
3.3	Föreslagen utformning.....	6
3.4	Jämförelse samråds- och granskningsförslag.....	7
3.5	Bemötande av barns önskemål och inkomna synpunkter från samrådet....	7
3.5.1	Barns önskemål.....	7
3.5.2	Synpunkter samråd.....	8
4	Sammanfattande bedömning.....	9
5	Fortsatt arbete.....	10
6	Referenslista.....	11

1 Inledning

Solna stad har påbörjat planeringen av en ny skola, förskoleklass till årskurs 9 (F-9), för cirka 750–900 elever, i Huvudsta. Den nya skolan ska möjliggöra en kapacitet, som tillsammans med Granbackaskolan, möter den befolkningstillväxt som förväntas i Huvudsta. Den nya skolan ersätter den befintliga Tallbackaskolan. Skolan får en ny skolgård som är cirka 12 000 kvadratmeter stor. Planförslaget innebär att Tallbackaskolan rivs och ersätts med en ny skola. Den nya skolan placeras inom samma område som den befintliga Tallbackaskolan, se Figur 1. I den befintliga Tallbackaskolan går idag cirka 470 elever fördelat i årskurserna F-9.

Figur 1. Tallbackaskolans lokalisering samt ungefärlig gräns för planområdet.

Vidare innebär planförslaget att cirka 250 nya lägenheter i flerbostadshus tillskapas samt cirka 29 nya radhus. Centrumverksamheter i bottenvåning tillåts i kvarteret med flerbostadshus och i den västra längan med radhus. Detaljplanen innebär även att området får delvis nytt gatunät samt att befintliga gator får en ändrad karaktär. Armégatan omvandlas från trafikled till stadsgata och medför bättre trafikmiljö för fotgängare, cyklister och bussresenärer.

Den nya skolan uppförs i den västra delen av området (där det idag finns en fotbollsplan) samtidigt som den befintliga skolan ska finnas kvar med pågående verksamhet. Under genomförandet av skolbygget kommer storleken på befintliga skolans gård att påverkas i och med att det intill skolan kommer pågå byggverksamhet.

En viktig förutsättning är att skolverksamheten på Tallbackaskolan ska kunna fortgå under byggtiden/genomförandet av den nya skolan.

Planförslaget var ute på samråd mellan 24 februari – 11 april 2021. Samrådsförslaget bearbetas nu efter inkomna synpunkter och detaljplanen planeras att gå ut på granskning under hösten 2021.

1.1 Bakgrund

Till samrådsförslaget av detaljplanen togs en övergripande barnkonsekvensbeskrivning (BKA) fram, i syfte att belysa och sätta perspektiv på barns behov i stadsplaneringen. BKA:n syftade även till att föra fram barns upplevelser och åsikter rörande kv. Blåmesen 1 i allmänhet, bedöma hur planförslaget påverkar barn och ungas livsmiljö i dag, under tiden som byggnation av skolan och bostäderna sker samt när området är färdigbyggt.

BKA:n utgick ifrån tre steg; tidig dialog och inventering samt framtagande av förslag och konsekvensanalys av samrådsförslaget. Särskilt viktigt i BKA:n var att lyfta byggskedet i och med att skolverksamheten kommer att vara aktiv under hela byggnationen. BKA:n redovisades utifrån tre huvudgrupper med frågeställningar: *Boende och vardagsliv*, *Trygghet och tillgänglighet* och *Miljö och hälsa*. Under respektive huvudgrupp formulerades särskilda frågor kopplade till nuläge, byggskede och framtid (utbyggt planförslag).

För att kunna besvara de framtagna frågeställningarna gjordes en sammanställning av relevant forskning inom området, platsbesök, genomgång av underlag från Solna stad samt dialog med barn, ungdomar och vuxna som deltar i barns lärmiljö. Till följd av det rådande läget med Covid-19 genomfördes inga fysiska dialoger. Elever och lärare från Tallbackaskolan, Tallbackaskolans grundsärskola, Granbackaskolan och förskolan Augustendal erbjöds att genomföra övningar/besvara enkäter. Svar erhöles från Tallbackaskolan samt Tallbackaskolans grundsärskola. Lärare genomförde övningar med eleverna i årskurs F–3 och webb-enkäter besvarades av elever i årskurs 4–9 samt lärare i Tallbackaskolan. Lärare för Tallbackaskolans grundsärskola genomförde en övning med eleverna och lärare besvarade även en webbenkät. För mer detaljerad information om dialogerna hänvisas till den BKA som togs fram till samrådet *Övergripande barnkonsekvensanalys, Detaljplan för kv. Blåmesen 1, Solna stad*.

1.2 Syfte

Steg 4 syftar till att analysera samrådsförslaget och de eventuella justeringar av detaljplanen som görs inför granskning och redovisas för att fortsatt möjliggöra anpassningar ur ett barnperspektiv. En återkoppling till de som deltog i den tidiga dialogen i den BKA:n som togs fram till samrådet (som omfattade steg 1–3) genomförs. De synpunkter som inkom i den tidiga dialogen och under samrådet sammanställs tillsammans med en redogörelse för hur projektet har hanterat dessa synpunkter.

2 Metod

Denna övergripande BKA har inspirerats av Stockholms stads metod för integrerade BKA:er (Stockholms stad, 2017). För denna BKA har steg 4, återkoppling, varit relevant. Steg 4 är en slutdokumentation av den övergripande BKA:n för detaljplan för Blåmesen 1 som togs fram till samrådsförslaget av detaljplanen. BKA:n utgör sin egen rapport och kommer biläggas detaljplanelhandlingarna.

Återkoppling till de som deltog i den tidiga dialogen kommer att ske via epost och BKA:n för steg 4 (denna PM) kommer även biläggas.

3 Inkomna synpunkter under dialog och samråd

3.1 Synpunkter dialog

I arbetet med att ta fram en BKA till samrådet utfördes en dialog med lärare och elever på skolan. Synpunkterna från dialogen har sammanfattats nedan.

Det som framkommit under arbetet med BKA:n är att många saker med skolan och dess närområde i dag är bra. Det är därför viktigt att beakta de aspekter som upplevs som bra i dag. Aspekter som lyfts fram som positiva är att det är en stor skolgård, fotbollsplanen är ett positivt inslag och närområdena med grönska och natur uppskattas och besöks frekvent av vissa delar av skolverksamheten. Det finns grönska och naturliga grönytor som barnen leker i och nyttjar.

Utöver fotbollsplan och ytor för fri lek önskar eleverna fler fasta aktiviteter såsom klätterställning, gungor, rutschkana, sandlåda, basketplan och basketkorg, andra bollplaner, uppdelade ytor av skolgården för olika åldrar, mer grönska och växter samt odling, men även skuggiga och väderskyddade lekplatser. De äldre eleverna har lyft att de önskar mer ytor de kan hänga och vistas på samt att de gärna skulle se ett större utbud av café, kiosk och matställen. Många av de äldre eleverna använder inte skolgården idag.

Eleverna har påpekat att bilar längs med Armégatan ofta kör fort och att det kan upplevas som otryggt vid vissa övergångsställen. Eleverna upplever även att det är mycket trafik på intilliggande vägar och på parkeringsytan, vilket kan kännas otryggt. En negativ aspekt med planen är att skolgården kommer att minska i ytan och det planeras även för fler barn på skolan, vilket gör att fler barn har en mindre yta att vistas på gentemot nuläget. Skolgården kommer dock att bli 12 000 kvadratmeter, vilket med 900 elever innebär att det blir en yta på 13 kvadratmeter per barn. En del elever ställer sig frågande till varför befintlig skola ska rivas och inte renoveras.

Eleverna i alla årskurser har uttryckt oror över hur det kommer att bli under byggskedet. Eleverna har dels svårt att föreställa sig hur det kommer att bli under byggskedet, att de kommer att påverkas av buller, funderingar kring var hämtning och lämning ska ske, ogillar att skolgården kommer att bli mindre under byggtiden och att det kan bli svårt att ta sig till och från skolan med eventuella avspärningar.

3.2 Samrådssynpunkter

Detaljplanen har under våren 2021 varit ute på samrådet. Under samrådstiden har det inkommit synpunkter på detaljplanen. Inkomna synpunkter som rör barnkonsekvensanalysen, skolan och skolgården har sammanfattats nedan.

Under samrådet inkom det synpunkter gällande.

- Frågor gällande framtagandet av barnkonsekvensanalysen och ifall den har utförts på ett korrekt sätt och under rätt tid i detaljplaneprocessen.

- Synpunkter gällande skolgårdens yta, att den minskar per barn när fler barn kommer att gå på den nya skolan samt att det kan bidra till otrygghet.
- Frågor och synpunkter gällande förtätning i Huvudsta generellt kopplat till hur stort behov gällande skola som kommer att finnas i Huvudsta i framtiden.
- Frågor gällande konsekvenser kopplat till att sammanföra åldrar i skolbyggnaden och på skolgården.
- Det saknas en beskrivning i barnkonsekvensanalysen kring hur eleverna kommer att påverkas av att skolgårdens yta per barn minskar gentemot nuläget.
- Frågor gällande hur eleverna kommer att påverkas av en skolgång intill en byggarbetsplats.
- Funderingar kring hur elever och lärare kommer att påverkas psykiskt av att elevantalet på skolan kommer att öka.
- Tydligare redovisning kring ifall planförslaget är sämre eller bättre för barnen.

3.3 Föreslagen utformning

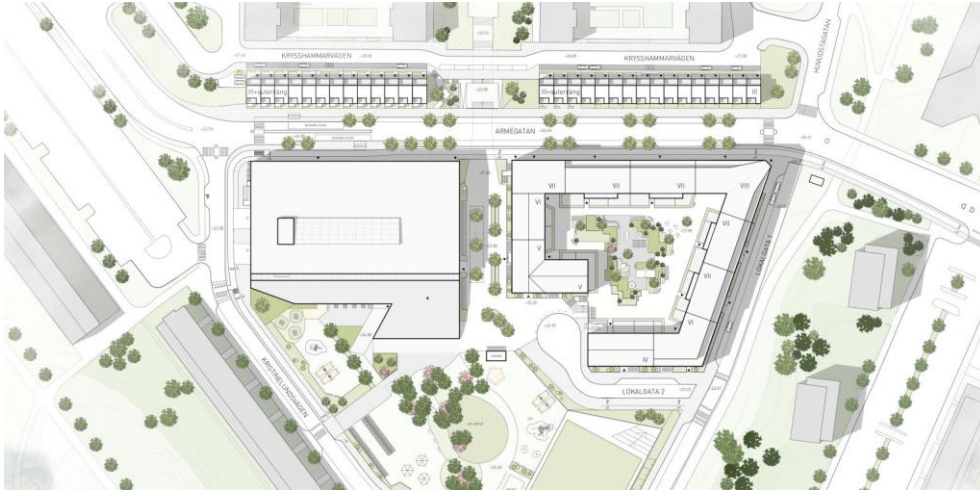
I samrådet presenterades ett förslag enligt Figur 2.

Figur 2. Samrådsförslag

Efter samrådet har detaljplanen justerats. I arbetet med barnkonsekvensanalysen inför samråd var ett alternativ att det skulle ingå en sarskola. Innan samråd beslutades det att sarskola inte kommer att ingå i denna detaljplan och det har därmed utgått som planeringsförutsättning.

Det är främst skolbyggnaden som justerats efter samrådet. Aktuellt förslag i granskningen syns i Figur 3.

Figur 3. Granskningsförslag

3.4 Jämförelse samråds- och granskningsförslag

I det aktuella förslaget (Figur 3) har det skett justeringar gällande skolbyggnaden. Högsta höjden på byggnaden har sänkts till 4 våningar i stället för 6 våningar. I samrådsförslaget var skolbyggnaden öppen och det var en ”inre skolgård” som alla skulle passera för att komma in i skolbyggnaden och ut på alla delar av skolgården. Skolbyggnadens utformning har justerats och den ”inre skolgården” finns inte kvar till granskningen. Utformning i skolbyggnaden håller på att ses över och det utreds ifall det går att anpassa de olika våningsplanerna efter årskurs. Detta är dock inget som ingår i detaljplanen och kan komma att justeras allt eftersom.

Skolgårdens yta kommer att vara ungefär densamma som inför samrådet. Däremot har justeringar gällande skolgården skett och det är främst utifrån att skolgården på ett bättre sätt kan delas in i fler zoner kopplat till åldersgrupper. De yngsta barnen kommer nu att få en egen del av skolgården och även en egen ingång till skolbyggnaden från sin egen gård.

Parkeringsytan, där hämtning och lämning med bil kommer att ske förläggs i den södra delen av planområdet, längs med Kristinelundsvägens östra del och södra delen av Lokalgata 1, och inte i direkt anslutning till skolbyggnaden.

Befintlig grönska i form av en ek och del av en allé belägna längs med Kristinelundsvägen kommer att sparas i granskningsförslaget gentemot samrådsförslaget.

3.5 Bemötande av barns önskemål och inkomna synpunkter från samrådet

3.5.1 Barns önskemål

I den övergripande BKA:n har det kommit in mycket synpunkter och önskemål från barn. Nästan alla barn har uttryckt önskemål om skolgårdens utformning, att det ska finnas fler fasta aktiviteter på den. Fotbollsplanen har många uttryckt är viktig att bevara, då den nyttjas flitigt. Fotbollsplanen kommer att vara kvar och lokaliseras längre söderut på skolgården, för att skärma av den ytterligare från bland annat trafik. Hur skolgården i detalj

kommer att utformas är ännu inte fastställt och barnens önskemål och synpunkter kommer att tas med i det fortsatta arbetet med utformningen av skolgården.

Barnen har uttryckt att de önskar indelning av skolgården, att olika delar av den ska vara anpassad för olika åldrar av barn. Detta har justerats till granskningsförslaget och skolgården kommer att bli mer indelad utifrån åldersgrupper. De yngsta barnen kommer att få en egen avskild gård närmast skolbyggnaden med egen entré till skolbyggnaden. De större barnen får möjlighet att vistas på större och öppna ytor.

Barnen uttryckte önskemål om mer grönska och det finns de barn som leker i skogsdunge som idag finns på skolgården. Granskningsförslaget innebär att det blir möjligt att spara en ek samt del av en allé på skolgården, vilket är positivt. Det finns även goda möjligheter att tillföra mer grönska till skolgården och skolbyggnaden gentemot nuläget, vilket är viktigt att ta med sig i det fortsatta arbetet kring utformning av skolgård och skolbyggnaden. Detsamma gäller odlingar och odlingsmöjligheter inom skolområdet.

De äldre eleverna önskar mer ytor att umgås på, både inomhus och utomhus. För att de äldre barnen ska använda skolgården på raster och övrig tid än lektionstid är det viktigt att skapa ytor de kan vistas och umgås på. De önskar även fler matställen och caféer. Denna typ av verksamheter möjliggörs i bottenvåning av det planerade bostadskvarteret. Hur skolgården och skolbyggnaden i detalj kommer att utformas är ännu inte fastställt och synpunkter från de äldre barnen kommer att tas med i det fortsatta arbetet.

Elevernas synpunkter gällande närheten till trafiken, att det kan upplevas som otryggt att passera vissa övergångsställen och att de önskar rödlys vid övergångsställen har inte justerats i granskningsförslaget. Solna stad har inom ramen för detaljplanen tagit fram en trafikutredning som utgår ifrån Solna stads strategi för Säkra skolvägar. Övergångsställenas precisa placering och om de kommer utrustas med rödlys framgår inte. Kommunen rekommenderas därför att ta med sig detta i det fortsatta arbetet med trafiksituationen kring skolområdet.

Elever i samtliga årskurser har uttryckt oro kring byggtiden. Det är därför viktigt att kommunen tar med sig dessa synpunkter inför planering av byggskedet och under tiden som byggtiden fortgår bör det ske i dialog med elever och lärare på skolan.

3.5.2 Synpunkter samråd

Den övergripande BKA:n som togs fram inför samråd har arbetats och inspirerats av Stockholms stads metod för *Integrerade barnkonsekvensanalys och dialog*, som utgår från fyra steg som följer detaljplanens tidplan och process. Till följd av den rådande pandemin var det inte möjligt att genomföra dialogerna fysiskt utan dessa behövde göras digitalt. Önskvärt hade varit att få delta i ett tidigare skede av detaljplaneprocessen, haft fysiska möten och dialoger med barn och vuxna för att kunna skapa sig en ännu bättre bild av hur barn och vuxna upplever skolan och dess närområde idag och hur de ser på detaljplaneförslaget. En fördel med att delta tidigare i detaljplaneprocessen

hade varit att kunna ge barn och vuxna ytterligare information och insikt i projektet, i ett tidigt skede innan alltför många delar i projektet spikats, och därigenom ytterligare möjlighet att påverka och komma med input till projektet. Många av de synpunkter som inkom under de tidigare dialogerna rörde innehåll på skolgården, vilket inte ligger inom ramen för detaljplanen utan hanteras i ett senare skede. Dessa synpunkter är dock viktiga att ta med sig i det fortsatta arbetet.

Planförslaget innebär att skolgården kommer att minska i storlek och bli ungefär 13 m² per barn (räknat på 900 elever). Med schemaläggning bedöms det vara möjligt att styra antal elever som vistas på skolgården samtidigt, vilket i praktiken innebär att antal kvadratmeter per barn kan bli större än 13 kvadratmeter och därigenom skapa möjligheter för att minska de negativa effekterna av att skolgårdsytan minskar. Hur detta ska genomföras har inte beslutats i detta skede. Skolgården planeras att delas in i zoner, där de yngsta barnen får en egen skolgård i väster närmast skolbyggnaden. De äldre barnen får möjlighet att vistas på de större och öppna ytorna med goda möjligheter till aktiviteter. På så sätt möjliggörs att en trygghet på skolgården kan bibehållas, så att inte för många barn vistas på samma område under samma tidpunkt. Skolans läge intill Huvudsta gård och strand gör att dessa värden kan utnyttjas av både yngre och äldre barn, i synnerhet under byggtiden då området kan upplevas som bullrigt när störande verksamheter och arbeten pågår. På så sätt ges eleverna ytterligare möjligheter till närrecreation och ytor för aktiviteter.

Både barn och vuxna kommer att påverkas under byggtiden på grund av att hela området inte kommer vara tillgängligt och att det kommer röra sig okända människor och stora arbetsmaskiner på området. Det är en viktig fråga att ta med sig i det fortsatta arbetet, så de mest bullrande och störande arbetena kan förläggas utanför skoltid för att minimera att barn och vuxnas hälsa och möjlighet till arbetsro påverkas negativt. Under byggtiden är det också viktigt att orienterbarheten upprätthålls, så barn och vuxnas vardag påverkas i minimal utsträckning samt lätt kan ta sig till och från skolan på ett tryggt och säkert sätt.

Huruvida planförslaget, både under byggnation och när det är färdigställt, och hur ett ökat antal elever i samma skola påverkar barn och vuxnas psykiska hälsa är inte ett krav i en BKA och har därför inte ingått i arbetet för BKA:n. Den övergripande BKA:n som tagits fram för denna detaljplan har syftat till att belysa och sätta perspektiv på barns behov i stadsplaneringen. BKA:n syftade även till att föra fram barns upplevelser och åsikter rörande kv. Blåmesen i allmänhet. BKA:n har fokuserat på Tallbackaskolan och har inte sett till förtätning och framtida behov av skolor i Huvudsta, vilket hanteras av Solna stad.

4 Sammanfattande bedömning

De justeringar som skett efter samrådet, i granskningsförslaget anses vara av positiv karaktär för skolmiljön och skolgården. De justeringarna som gjorts bidrar till en tryggare miljö på skolgården, då den kommer att delas in i delområden utifrån barnens ålder och behov. En tryggare miljö gällande parkeringssituationen skapas också, då det inte kommer att vara möjligt att köra bil hela vägen fram till skolbyggnaden. Eleverna har uttryckt att

parkeringen vid hämtning och lämning idag kan kännas stökig och otrygg. Det är därför fortsatt viktigt att kommunen tar med denna fråga vid fortsatt arbete med parkeringsytorna. Gällande önskemål om mer grönska anses det positivt att fler träd kommer att sparas gentemot förslaget som presenterades i samrådet, detta bemöter även barnens önskemål om mer grönska. Ytterligare grönska, träd och odlingar är möjligt att få till och detta behöver hanteras vidare i samband med utformningen av skolgården.

Under utbyggnaden kommer skolverksamheten fortgå i befintlig skola, vilket på ett sätt är positivt för att eleverna inte behöver förflyttas till en tillfällig skola/lokal. I och med att den befintliga skolan ligger kvar behöver eleverna inte gå i en skola av tillfällig karaktär under byggtiden. Däremot kan byggskedet innebära störningar för skolmiljön genom att skolvägar till och från skolan tillfälligt kan komma att ändras, området kan upplevas som stökigt, ytan för skolgården minskas avsevärt och byggarbetena kan orsaka buller.

Under byggtiden kommer skolgården delvis att behöva tas i anspråk. Detta innebär att de delar inte är tillgängliga för eleverna, vilket är negativt. Skolans lokalisering intill Huvudsta strand och tillhörande grönområde är en fördel, då dessa kan nyttjas av eleverna, särskilt under byggtiden, för aktiviteter och plats för lek.

I granskningsförslaget är skolgårdens yta densamma som i samrådsförslaget men gentemot nuläget kommer skolgårdens yta att minska sett till antal barn, vilket är en negativ aspekt. Däremot kan påverkan minimeras genom bra planering av skolgårdens ytor och funktioner. Samtidigt finns det möjligheter att hantera att alla elever inte har raster samtidigt, genom schemaläggning.

5 Fortsatt arbete

Projektet står inför utmaningen att skolverksamheten kommer att fortgå under hela byggtiden, vilket innebär att elever och vuxna samt byggarbetare kommer att konkurrera om och vistas på skolområdet samtidigt. Det har varit en viktig fråga att lyfta i BKA:n och både barn och vuxna har uttryckt tankar och funderingar kring hur byggtiden ska påverka deras vardag. Detta är en fråga som inte kan hanteras och lösas inom detta skede för detaljplanen, utan behöver hanteras i ett senare skede inför byggstart.

Det är även viktigt att under byggtiden planera och informera om vilka ytor som barnen tillåts att vistas på under byggtiden. Schemaläggning för att säkerställa att det inte är ett för stort antal barn som har raster samtidigt kan med fördel användas under såväl byggtiden som när skolan är färdigställd.

Flera av de frågor som inkom under den tidiga dialogen med elever och lärare berörde fast innehåll på skolgården, såsom klätterställningar, bänkar och gungor och innehåll i skolbyggnaden. Innehållet på skolgården och skolans exakta utformning och innehåll fastställs inte i detta skede utan först i detaljprojekteringen. Därmed bör dessa frågor tas med i det fortsatta arbetet.

Den parkeringsyta som ligger intill Tallbackaskolan idag används i hög utsträckning som hämtnings- och lämningsplats. Parkeringsytan kommer att försvinna och få en ny plats i södra delen av planområdet när nya

skolbyggnaden är på plats. Hämtnings- och lämningsplatser planeras även att hänvisas till de parkeringsplatser som kommer finnas längsmed Kristinelundsvägen. Även under byggtiden kommer det att anordnas platser så att lämning och hämtning av elever kan ske på ett säkert och tryggt sätt.

6 Referenslista

Iterio. (2021). *Övergripande barnkonsekvensanalys. Detaljplan för kv. Blåmesen 1, Solna stad*. Stockholm: Iterio.

Stockholms stad. (2017). *Integrerad barnkonsekvensanalys och dialog*. Stockholm: Stadsbyggnadskontoret, Stockholms stad.